

Handläggare
Selena Salijevic
Telefon: 08-50833006
Ann Harmon
Telefon: 08-50833942

Till
Utbildningsnämnden
2024-12-12

Åsö grundskola

Beslut om avveckling

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens förslag att stänga antagningen till Åsö grundskola från och med läsåret 2025/26.
2. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag att avveckla skolenheten Åsö grundskola efter läsåret 2026/27.
3. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Antalet barn i grundskoleåldern på Södermalm förväntas minska betydligt fram till 2045, vilket innebär att efterfrågan på elevplatser minskar. Utbildningsförvaltningen har därför, i syfte att säkerställa en effektiv resursanvändning, genomfört en översyn av stadsdelens skolor. Åsö grundskola har identifierats som en enhet där kapaciteten kan minskas gradvis, med målsättningen att verksamheten avvecklas efter läsåret 2026/27.

Sammantaget bedömer förvaltningen att avvecklingen av Åsö grundskola är nödvändig för att på ett hållbart sätt hantera den förväntade minskningen av elevantalet och samtidigt optimera användningen av skolans resurser. Den föreslagna förändringen underlättar för kommande underhållsprojekt och ger möjlighet för stadens vuxenutbildning att växa. Förslaget stödjer stadens strategiska mål om likvärdig utbildning och effektiv lokalförsörjning.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut att stänga antagningen till Åsö grundskola från och med läsåret 2025/26 samt att avveckla Åsö grundskola efter läsåret 2026/27. Beslutet föreslås justeras omedelbart för att kunna verkställa förändringen inför den kommande ansökningsperioden.

Bakgrund

Antalet barn i grundskoleåldern i Södermalms stadsdelsnämndsområde förväntas minska med uppemot 3 500 barn fram till 2045. Det är den största minskningen i hela staden och ställer stora krav på omorganisering och effektivisering av lokaler och verksamhet.

Utifrån prognosen behöver cirka 1500 elevplatser på Södermalm avvecklas inom de närmaste 10 åren. Bland planerade projekt inom stadsdelen återfinns avvecklingen av tidsbegränsade lokaler på Ekens skola.

I underlaget till utbildningsnämndens beslut om 2024 års lokalförsörjningsplan (dnr. UTBF 2024/721) aviserade förvaltningen att en utredning av elevplatserna på Södermalm ska genomföras. Syftet är att utreda möjligheten att avveckla ytterligare 1000 elevplatser fram till 2032 för att säkerställa en fortsatt hög fyllnadsgrad. Förslaget att avveckla Åsö grundskola är en del av den översyn som genomförs i stadsdelen.

Ärendet

Förvaltningen har i samband med översynen av lokalerna i stadsdelen Södermalm identifierat Åsö grundskola som en skola som är lämplig för att genomgå en gradvis minskning av lokalkapaciteten med målsättningen att slutligen avveckla skolan. Skolan har ett sjunkande elevantal och är i stort behov av renovering.

Stockholms skolfastigheter AB (SISAB) planerar omfattande underhållsarbete på Campus Åsö, som förväntas påbörjas 2027. Detta underhåll skulle innebära att eleverna på Åsö grundskola behöver evakueras under en längre tidsperiod.

ESS-gymnasiet, som idag har delar av sin verksamhet på Campus Åsö, ser också ett behov av ytterligare lokaler inför höstterminen 2025 för sitt utbildningsutbud. Därutöver har arbetsmarknadsförvaltningen ett behov av att utöka sin verksamhet för vuxenutbildning. Förutsättningar finns därför för ett mer effektivt nyttjande av resurser och lokaler i samband med att elevantalet i grundskolan minskar.

Behovsanalys

Enligt befolkningsprognosen för 2024 förväntas antalet barn i grundskoleåldern minska i hela Stockholm, med en särskilt stor minskning på Södermalm. Fram till år 2045 beräknas antalet barn på Södermalm i åldern 6–15 år minska med cirka 3 500. Av dessa beräknas cirka 1200 vara i högstadietåldern (13–15 år).

Elevframskrivningen, som baseras på befolkningsprognosen och tidigare antagningsmönster, visar att antalet elever i grundskoleåldern kommer att minska avsevärt fram till 2032. Denna minskning ställer krav på omorganisering av skolverksamheter för att säkerställa att resurserna används effektivt och att fyllnadsgraden hålls på en hög nivå. På Södermalm förväntas antalet elever i fristående och kommunala grundskolor minska med cirka 2 300, varav 870 elever i årskurs 7–9.

Att elevframskrivningen visar en mindre elevminskning än befolkningsprognosen beror på en relativt stor inpendling av elever till Södermalm. Cirka 3300 högstadieselever går i kommunala grundskolor på Södermalm under läsåret 2024/25. Av dessa bor 900 elever, cirka en fjärdedel, i andra områden, främst i Söderort.

Åsö grundskola är en högstadieskola med kapacitet för cirka 500 elever. Skolan har under de senaste två åren minskat sin antagning till årskurs 7, både på grund av SISAB:s planerade underhåll och det sjunkande elevantalet på Södermalm. Läsåret 2023/24 hade skolan cirka 390 inskrivna elever, varav hälften bor på Södermalm och resten främst i Söderort. Inför hösten 2024 var elevantalet 333 elever.

Eleverna som bor på Södermalm kommer från närliggande F-6 skolor, såsom Björngårdsskolan, Fria Maria barnskola, Katarina Södra skola och Tullgårdsskolan. Inom en radie av två kilometer från Åsö grundskola finns högstadieskolorna Eriksdalsskolan, Sofiaskolan, Södermalmsskolan, Mariaskolan och Skanskvarnsskolan. Inom fyra kilometer finns ytterligare skolor såsom Högalidsskolan, Sjöviksskolan, Årstaskolan, Enskedeskolan, Hammarbyskolan Södra, Björkhagens skola, Sjöstadsskolan och Ekens skola.

Behov av elevplatser framåt

Sammanfattningsvis förväntas antalet elever i högstadieåldern inom Södermalm minska betydligt under en längre tidsperiod, vilket minskar behovet av skollokaler i stadsdelen. Elever bosatta på Södermalm har möjlighet att söka sig till ett flertal närliggande skolor med kapacitet för ytterligare elever.

För elever som idag pendlar in till Södermalm från andra stadsdelar i söderort finns flera alternativ, både i de egna stadsdelarna och i närområdet. Däribland kan nämnas att Skanskvarnsskolan i Enskede-Årsta-Vantör inför höstterminen 2024 öppnat upp fler högstadieplatser efter en längre period av om- och tillbyggnationer. Därtill byggs en ny högstadieskola i anslutning till Betty Petterssons

gymnasium som förväntas stå klar till 2026. Dessa utökade högstadieplatser förväntas minska inpendlingen till Södermalm.

Tabell 3 nedan redovisar den totala kapaciteten och behovet i högstadieklasser för Åsö grundskola och andra kommunala högstadieskolor i närområdet, baserat på antalet elever som bor på Södermalm. Tabellen jämför även kapaciteten med det förväntade behovet fram till år 2032.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kapacitet klasser	72	72	72	72	72	72	72	72	72
Behov klasser	49	48	48	48	47	45	44	43	41
Överskott	23	24	24	24	25	27	28	29	31

Tabell 3: Totala högstadiekapaciteten jämfört med elevframskrivningen (2023) för Åsö grundskola, Södermalmsskolan, Sofias skolan, Katarina Norra, Mariaskolan och Eriksdalsskolan.

Elevframskrivningen för både Åsö grundskola och skolorna i närområdet visar ett minskat elevunderlag fram till 2032. Utifrån detta bedöms det finnas tillräcklig kapacitet inom och nära Södermalm för att stänga intagningen till Åsö grundskola.

Underhållsbehov på Campus Åsö

Lokalerna på Campus Åsö är i undermåligt skick. SISAB planerar att påbörja ett omfattande underhållsarbete 2027, vilket inkluderar en grundlig översyn av samtliga lokaler för att upprusta fasaden, stammar och andra viktiga delar av infrastrukturen.

Första etappen omfattar hus A, där Åsö grundskola är lokaliserad. Gymnasieverksamheten på Campus Åsö planeras att fortsätta i andra delar av byggnaden under denna renoveringsperiod.

Arbetsmarknadsförvaltningens behov

Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen samarbetar kring lokalförsörjningen. Arbetsmarknadsförvaltningen har uttryckt intresse för att utöka sin vuxenutbildning på Campus Åsö. En avveckling av Åsö grundskola kan på så sätt ge möjlighet att utöka vuxenutbildningen och underlätta för internevakuering under tiden då Campus Åsö underhålls. Detta är i linje med kommunfullmäktiges budgetuppdrag till utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden om att stärka det strategiska arbetet kring lokalförsörjning.

En minskning och en senare avveckling av grundskolan skulle säkerställa att verksamheten för vuxenutbildning kan utökas och lokalerna på Campus Åsö skulle behållas som utbildningslokaler inom stadens lokalbestånd.

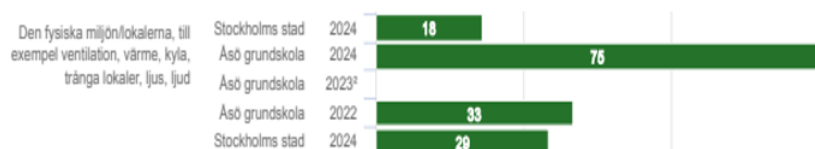
Tidplan för verksamhetens avveckling

Förvaltningen har tagit fram en tidplan för verksamhetens avveckling. Syftet med tidplanen är att bidra till tydlighet och trygghet för personal, elever och vårdnadshavare som påverkas av beslutet. Planen inkluderar ett arbete för att eleverna ska få en trygg och säker skolgång och för att vårdnadshavare inte ska behöva vara oroliga för sitt barns skolgång.

2024: initial bedömning och planering av åtgärder

Lokalerna på Åsö grundskola har identifierats som en enhet där kapaciteten gradvis kan minskas och avvecklas utifrån rådande elevunderlagsprognos. Även elevernas bild och upplevelse har beaktats i arbetet. Eleverna har vittnat om otrygghet på grund av lokalernas skick, utemiljön och att klassrummen är utspridda i Campus vilket bidrar till att eleverna måste passera andra verksamheters lokaler och möta studerande från både vuxenutbildningen och gymnasiet. Fortsatt visar sig eleverna vara otrygga trots skolans målmedvetna arbete med att se till att lokalerna används flexibelt för att möta kraven på verksamheten och anpassas för att uppnå trygghet och trivsel. I grundskoleenkäten för årskurs 8 år 2024 svarade 75 procent av eleverna på Åsö grundskola att lokalerna var orsaken till att de inte kan arbeta i lugn och ro. Motsvarande siffra för stadens som helhet är 18 procent.

Vad är orsaken till att du inte kan arbeta i lugn och ro:
(99 svar (84%))

Hösten 2024: kommunikationsplan

En kommunikationsplan utarbetas och tillämpas i samband med utbildningsnämndens beslut, fram till hösten 2025.

November 2024-sommaren 2027: personalplanering

En risk- och konsekvensanalys kommer att tas fram i samverkan med fackliga representanter. Arbetet påbörjas i december 2024. HR-kompetens finns med som stöd i processen. I takt med att skolan minskar kommer en översyn av personal göras enligt förvaltningens enligt rådande rutiner.

Ekonomi

Åsö grundskola är en liten enhet vilket innebär utmaningar när det gäller att hålla budgeten i balans. Åsö grundskola har gått med ett betydande underskott under ett flertal år.

Åsö grundskola bokslut 2015-2023, (samt P05 2024)

Enhet R eller A	R	R	R	R	R	R	A	A	R	R
Bokslutsår	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 P05
Resultat	767	526	2 269	-3 128	1 672	1 118	-725	-42	4 759	3 201
Ing fond	1 668	901	375	-1 894	426	-1 247	0	0	0	-2 822
Utg fond	901	375	-1 894	426	-1 247	-2 365	0	0	-2 822	-5 561
Belastar utbf	0	0	0	808	0	-147	725	42	-1 937	-462

Hyresavtalet för Åsö grundskola är tecknat mellan arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden och omfattar både gemensamma ytor och exklusiva ytor för grundskolans verksamhet, med en total årskostnad på 11 874 002 kr. Hyresavtalet löper till den 31 december 2026, med en uppsägningstid som kräver att avtalet sägs upp senast den 31 mars 2026 för omförhandling då delar av lokalerna behöver behållas för ESS-gymnasiet respektive för Åsö grundskola fram till sommaren 2027. Arbetsmarknadsförvaltningen övertar delar av lokalerna från och med att Åsö grundskola flyttar från lokalerna. Lokaler kan även överföras tidigare om alla parter är eniga.

Hyresavtalet inkluderar kök och matsal, som delas mellan grundskolan och gymnasiet. Eftersom gymnasiet kommer att stanna kvar i sina lokaler på Campus Åsö, är de fortsatt beroende av tillgången till matsal. Gymnasiet har även behov av viss utökning av lokaler. Det kommer att krävas justeringar av hyresavtalet för att säkerställa att gymnasiets behov av kök, matsal och lokaler fortsatt kan tillgodoses.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 3 december 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 4 december 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Med hänsyn till elevframskrivningen och befolkningsutvecklingen på Södermalm, framgår ett tydligt behov av att minska lokalkapaciteten för att bättre återspegla elevantalet. Förvaltningen förslår därför att Åsö grundskola successivt avvecklas genom stängning av intaget till årskurs 7 från och med höstterminen 2025. Den sista elevkullen avslutar sin utbildning vårterminen 2027. Förslaget är i linje med den planering som redovisats i nämndens lokalförsörjningsplan och som innebär att totalt cirka 1500

elevplatser behöver avvecklas under de närmaste tio åren inom stadsdelsområdet Södermalm.

Sammantaget bedömer förvaltningen att avvecklingen av Åsö grundskola är nödvändig för att på ett hållbart sätt hantera den förväntade minskningen av elevantalet och samtidigt optimera användningen av skolans resurser. Den föreslagna förändringen underlättar för kommande underhållsprojekt och ger möjlighet för stadens vuxenutbildning att växa. Förslaget stödjer stadens strategiska mål om likvärdig utbildning och effektiv lokalförsörjning.

Barnkonsekvensanalys

Inför förslaget att successivt avveckla Åsö grundskola, har utbildningsförvaltningen tagit fram en barnkonsekvensanalys med fokus på att säkerställa att stadens åtaganden gentemot barns rättigheter enligt Barnkonventionen uppfylls. Analysen syftar till att säkerställa att beslutet beaktar barnens bästa, deras rätt till utbildning, trygghet och delaktighet.

Trygghet och säkerhet i undervisningen (Relaterar till Artikel 19)

Beslutet att successivt avveckla Åsö grundskola innebär att intaget till årskurs 7 stängs från och med höstterminen 2025. Elever som redan är inskrivna kommer att kunna gå klart sin utbildning på skolan till och med årskurs 9. Detta säkerställer att de elever som redan påbörjat sin skolgång inte kommer att behöva byta skola.

Åsö grundskolas organisation minskar under utfasningstiden, vilket kan komma att påverka eleverna. Skolledningen kommer med stöd av förvaltningen ha en nära dialog med elever och vårdnadshavare för att hantera frågor och eventuell oro och känslor som uppstår i samband med beslutet.

Barnens delaktighet i övergången (Relaterar till artikel 12)

För att stödja de elever och vårdnadshavare som annars skulle ha sökt till Åsö grundskola inför läsåret 2025/26, kommer öppet hus att anordnas på närliggande skolor. Detta ger elever och vårdnadshavare möjlighet att träffa skolpersonal, bekanta sig med lokalerna och skapa en trygghet inför valet av ny skola. Genom dessa initiativ får både elever och vårdnadshavare en möjlighet att känna sig delaktiga i processen och göra informerade beslut kring skolvalet. Dessa åtgärder säkerställer att de elever och familjer som påverkas av intagningsstoppet får det stöd och den vägledning de behöver för att göra ett välgrundat val av ny skola, i enlighet med Artikel 12 i Barnkonventionen, som garanterar barnens rätt att bli hörda i frågor som berör dem.

Tillgång till bättre lokaler och skolgård (Relaterar till Artikel 31)

De skolor som kan erbjuda plats för elever från årskurs 7 har lokaler och skolgårdar som är ännu bättre anpassade för högstadieelever. De skolorna erbjuder modernare undervisningslokaler samt bättre och större skolgårdar som ger eleverna mer utrymme för både lek och fysisk aktivitet. Detta främjar deras lärande och utveckling, i enlighet med Artikel 31 i Barnkonventionen, som garanterar barnens rätt till lek, vila och en trygg miljö för utbildning.

Sammanfattningsvis visar barnkonsekvensanalysen att omfördelningen av framtida elever till närliggande skolor ger dem tillgång till en förbättrad utbildningsmiljö som uppfyller krav på trygghet, säkerhet och utbildningskvalitet.

Jämställdhet och lika värde

Utbildningsförvaltningen ska verka för barns lika värde och rättigheter, oavsett exempelvis funktionshinder, kön och ålder, enligt artikel 2 och 23 i Barnkonventionen. Beslutet bedöms inte ha en negativ påverkan utifrån jämställdhet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut att stänga antagningen till Åsö grundskola från och med läsåret 2025/26 samt att avveckla Åsö grundskola efter läsåret 2026/27. Beslutet föreslås justeras omedelbart för att kunna verkställa förändringen inför den kommande ansökningsperioden.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>